

ถูกหมิ่นประมาทออนไลน์ แจ้งความได้ไหม และต้องแจ้งภายในกี่เดือน

โดย เอก สยาม ชัย ศรี ที่ปรึกษา กฎหมาย
บริษัท เอก สยาม แอนด์ पार्टเนอร์ส จำกัด

เนื้อหานี้เป็นข้อมูลกฎหมายทั่วไป ไม่ใช่ความเห็นทางกฎหมายเฉพาะกรณี การพิจารณาแต่ละเรื่องต้องอาศัย
ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของเรื่องนั้น ฉบับออนไลน์ที่ปรับปรุงล่าสุดอยู่ที่ [https://
eksiamdefamationlaw.com/articles/online-defamation-police-complaint.html](https://eksiamdefamationlaw.com/articles/online-defamation-police-complaint.html)

สาระสำคัญโดยสรุป

- ความผิดฐานหมิ่นประมาทตาม ป.อ. มาตรา 326 และ 328 เป็นความผิดอันยอมความได้ตาม มาตรา 333 พนักงานสอบสวนจึงสอบสวนได้ต่อเมื่อมีคำร้องทุกข์ตามระเบียบ (ป.วิ.อ. มาตรา 121 วรรคสอง)
- ผู้เสียหายต้องร้องทุกข์ภายใน สามเดือน นับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด (ป.อ. มาตรา 96) ศาลฎีกาถือว่าต้องรู้ครบทั้งสองประการ มิใช่ นับจากวันที่กระทำความผิด (ฎีกาที่ 1011/2532)
- การแจ้งความไว้เป็นหลักฐานโดยยังไม่มีเจตนาให้ผู้กระทำได้รับโทษ ไม่ใช่คำร้องทุกข์ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 2 (7) (ฎีกาที่ 6644/2549)
- ผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาลเองได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 28 แต่หากไม่ได้ร้องทุกข์ไว้ ต้องฟ้องภายในสามเดือน เช่นเดียวกัน (ฎีกาที่ 1086/2552)
- ใน พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ ความผิดตามมาตรา 14 วรรคสองและมาตรา 16 เป็นความผิดอันยอมความได้ ส่วนมาตรา 14 วรรคหนึ่ง (1) ยกเว้นการกระทำที่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทไว้ในตัวบท
- การถอนคำร้องทุกข์หรือการยอมความทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องในคดีความผิดต่อส่วนตัวระงับ (ป.วิ.อ. มาตรา 39 (2)) แต่ไม่ระงับความผิดฐานอื่นที่ยอมความไม่ได้ (ฎีกาที่ 4403/2566)

- เยอรมนีใช้กำหนดสามเดือนนับแต่รู้การกระทำและตัวผู้กระทำเช่นเดียวกับไทย ฝรั่งเศสนับสามเดือนจากวันกระทำ ญี่ปุ่นให้หกเดือนนับแต่รู้ตัวผู้กระทำ ส่วนอังกฤษยกเลิกความผิดอาญานี้แล้ว

ผู้ถูกหมิ่นประมาททางออนไลน์แจ้งความดำเนินคดีได้ โดยร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนหรือฟ้องคดีต่อศาลเอง แต่เพราะความผิดฐานหมิ่นประมาทเป็นความผิดอันยอมความได้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 333 สิทธินั้นต้องใช้ภายในสามเดือนนับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด ตามมาตรา 96 มิฉะนั้นคดีขาดอายุความ

ความผิดอันยอมความได้และผลต่อการแจ้งความ

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 333 บัญญัติให้ความผิดในหมวดหมิ่นประมาทเป็นความผิดอันยอมความได้ ผลทางวิธีพิจารณาความคือพนักงานสอบสวนไม่มีอำนาจสอบสวนจนกว่าผู้เสียหายจะร้องทุกข์ตามระเบียบ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 121 วรรคสอง การแจ้งความจึงเป็นเงื่อนไขของการดำเนินคดีอาญา มิใช่ขั้นตอนทางธุรการ

ความผิดฐานหมิ่นประมาทตามมาตรา 326 และหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาตามมาตรา 328 ซึ่งครอบคลุมการโฆษณาด้วยภาพหรือตัวอักษรที่ทำให้ปรากฏไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ อยู่ในหมวดเดียวกัน และมาตรา 333 วรรคหนึ่งบัญญัติไว้สั้น ๆ ว่า “ความผิดในหมวดนี้เป็นความผิดอันยอมความได้”¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาใช้คำว่า “คดีความผิดต่อส่วนตัว” เรียกความผิดประเภทเดียวกันนี้

ผลในทางวิธีพิจารณามีสองชั้น ชั้นแรก พนักงานสอบสวนเริ่มสอบสวนเองไม่ได้ มาตรา 121 วรรคสอง บัญญัติว่า “แต่ถ้าเป็นคดีความผิดต่อส่วนตัว ห้ามมิให้ทำการสอบสวน เว้นแต่จะมีคำร้องทุกข์ตามระเบียบ”² ชั้นที่สอง เมื่อการสอบสวนไม่ชอบด้วยกฎหมาย พนักงานอัยการย่อมไม่มีอำนาจฟ้องคดีนั้น ศาลฎีกาได้ใช้หลักนี้กับคดีหมิ่นประมาทโดยตรง

ในทางปฏิบัติ ผู้เสียหายจึงต้องแสดงให้เห็นขณะแจ้งความว่าประสงค์ให้ดำเนินคดีแก่ผู้กระทำ ถ้อยคำที่ลงบันทึกไว้เป็นตัวกำหนดว่าการแจ้งครั้งนั้นเป็นคำร้องทุกข์ หรือเป็นเพียงการแจ้งไว้เป็นหลักฐาน

คำร้องทุกข์ที่ชอบด้วยกฎหมายกับการแจ้งไว้เป็นหลักฐาน

คำร้องทุกข์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (7) ต้องเป็นการที่ผู้เสียหายกล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ว่ามีผู้กระทำความผิดและทำให้ตนเสียหาย โดยมีเจตนาจะให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6644/2549 วินิจฉัยว่าการแจ้งความไว้เป็นหลักฐานเพื่อเสนอผู้บังคับบัญชาพิจารณา ยังไม่เป็นคำร้องทุกข์ในคดีหมิ่นประมาท

นิยามในมาตรา 2 (7) มีองค์ประกอบสามส่วน คือ ผู้กล่าวหาต้องเป็นผู้เสียหาย การกล่าวหาต้องทำต่อเจ้าหน้าที่ตามบทบัญญัติของประมวลกฎหมาย และต้องกล่าวหา “โดยมีเจตนาจะให้ผู้กระทำความผิดได้รับ

โทษ”³ นิยามเดียวกันยังระบุว่า การกล่าวหาที่ทำได้ “จะรู้ตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่ก็ตาม” ถ้อยคำนี้มีความหมายโดยตรงต่อคดีที่ผู้โพสต์ใช้บัญชีที่ไม่แสดงตัวตน

องค์ประกอบส่วนที่สามคือประเด็นในคดีต่อไปนี้ ผู้เสียหายในความผิดฐานหมิ่นประมาทไปแจ้งความ แต่รายงานประจำวันรับแจ้งเป็นหลักฐานบันทึกไว้เพียงว่ามาแจ้งความไว้เพื่อเสนอผู้บังคับบัญชาระดับสูงพิจารณาต่อไป

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6644/2549 (ส่วนหนึ่งของย่อคำพิพากษา)

“ข้อความในรายงานประจำวันรับแจ้งเป็นหลักฐาน ระบุแต่เพียงว่าผู้เสียหายทั้งสามมาแจ้งความไว้เป็นหลักฐานเพื่อจะได้นำเสนอผู้บังคับบัญชาระดับสูงเพื่อพิจารณาต่อไป จึงมิใช่เป็นการมอบคดีให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามกฎหมาย ไม่เป็นคำร้องทุกข์ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 2 (7) เพราะขณะแจ้งยังมีเจตนาจะให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษ”⁴

ผลของคำวินิจฉัยคือการสอบสวนความผิดฐานหมิ่นประมาทที่ตามมาภายหลังไม่ชอบด้วยกฎหมาย และพนักงานอัยการไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยในฐานความผิดนั้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 120 ผลที่สำคัญไม่แพ้กันคือ การแจ้งไว้เป็นหลักฐานไม่ใช่การร้องทุกข์ภายในกำหนดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 96 หากผู้เสียหายไม่ร้องทุกข์ให้ถูกต้องภายในสามเดือน คดีย่อมขาดอายุความ

อายุความสามเดือนตามมาตรา 96 และจุดเริ่มต้น

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 96 กำหนดว่าในความผิดอันยอมความได้ ถ้าผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ภายในสามเดือนนับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด คดีย่อมขาดอายุความ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1011/2532 ยืนยันว่าต้องรู้ครบทั้งสองประการก่อนจึงเริ่มนับ และกฎหมายไม่ได้ให้นับตั้งแต่วันที่จำเลยกระทำความผิด

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 96

“ภายใต้บังคับมาตรา 95 ในกรณีความผิดอันยอมความได้ ถ้าผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ภายในสามเดือนนับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ”⁵

ตัวบทใช้คำเชื่อม “และ” ระหว่างการรู้เรื่องความผิดกับการรู้ตัวผู้กระทำความผิด กำหนดสามเดือนจึงยังไม่เริ่มตราบที่ผู้เสียหายรู้เพียงว่ามีข้อความใส่ความตน แต่ยังไม่รู้ว่าผู้ใดเป็นผู้โพสต์ ศาลฎีกาวินิจฉัยหลักนี้ไว้ชัดเจน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1011/2532 (ส่วนหนึ่งของย่อคำพิพากษา)

“อายุความในการร้องทุกข์สำหรับความผิดอันยอมความได้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 96 มีกำหนดเวลาสามเดือนนับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิดประกอบกันทั้งสองประการ กฎหมายหาได้บัญญัติให้นับอายุความร้องทุกข์ตั้งแต่วันที่จำเลยกระทำความผิดไม่”⁶

คดีเดียวกันยังวินิจฉัยต่อไปว่า เมื่อโจทก์ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนภายในสามเดือนแล้ว แม้จะนำคดีมาฟ้องเมื่อพ้นสามเดือน แต่ยังอยู่ภายในอายุความตามมาตรา 95 คดีก็ไม่ขาดอายุความ กำหนดสามเดือนตามมาตรา 96 จึงเป็นกำหนดของการร้องทุกข์ ส่วนการฟ้องคดีภายหลังการร้องทุกข์อยู่ภายใต้อายุความทั่วไปตามมาตรา 95

ข้อพิจารณาเฉพาะของการหมิ่นประมาทออนไลน์

- **วันที่รู้เรื่องความผิด** คือวันที่ผู้เสียหายรู้ว่ามีข้อความใส่ความตน ซึ่งอาจเป็นวันที่โพสต์หรือหลังจากนั้นก็ได้ ผู้เสียหายควรเก็บหลักฐานที่แสดงวันที่ตนรู้เรื่อง เช่น ข้อความที่มีผู้ส่งต่อมาให้พร้อมวันเวลา เพราะวันนั้นเป็นจุดตั้งต้นของการคำนวณ

- **บัญชีที่ไม่แสดงตัวตน** กำหนดสามเดือนเริ่มเมื่อรู้ตัวผู้กระทำ แต่นิยามคำร้องทุกข์ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (7) รับรองว่าร้องทุกข์ได้แม้ยังไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิด ผู้เสียหายจึงไม่จำเป็นต้องรอให้ทราบตัวผู้โพสต์ก่อนร้องทุกข์
- **การคำนวณวันครบกำหนด** ควรนับจากวันที่รู้ครบทั้งสองประการ และดำเนินการไปแล้วเสร็จก่อนครบกำหนดโดยเผื่อเวลาไว้ เพราะข้อพิพาทว่าผู้เสียหายรู้ตัวผู้กระทำเมื่อใดเป็นข้อเท็จจริงที่อีกฝ่ายโต้แย้งได้

ผู้มีสิทธิร้องทุกข์และการฟ้องคดีต่อศาลเอง

ผู้มีสิทธิร้องทุกข์คือผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (4) ซึ่งร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนได้ตามมาตรา 123 หรือฟ้องคดีต่อศาลเองได้ตามมาตรา 28 และถ้าผู้เสียหายตายก่อนร้องทุกข์ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 333 วรรคสองให้บิดา มารดา คู่สมรส หรือบุตรร้องทุกข์ได้ โดยถือเป็นผู้เสียหาย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 28 กำหนดผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญาต่อศาลไว้สองฝ่ายคือ พนักงานอัยการ และผู้เสียหาย⁷ ผู้ถูกหมิ่นประมาทจึงดำเนินคดีได้สองทาง ทางแรกคือร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนตามมาตรา 123 เพื่อให้มีการสอบสวนและให้พนักงานอัยการพิจารณาสั่งคดี ทางที่สองคือยื่นฟ้องต่อศาลด้วยตนเอง ซึ่งผู้เสียหายเป็นผู้ควบคุมคดีและต้องรวบรวมพยานหลักฐานเอง

การฟ้องคดีเองไม่ได้พ้นจากกำหนดสามเดือนตามมาตรา 96 คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1086/2552 เป็นคดีที่โจทก์ฟ้องจำเลยต่อศาลเองในความผิดตามมาตรา 326 ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1086/2552 (ส่วนหนึ่งของย่อคำพิพากษา)

“ถือได้ว่าโจทก์รับหนังสือดังกล่าวในวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2542 และโจทก์รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิดในวันเดียวกัน คดีนี้เป็นความผิดอันยอมความได้ เมื่อโจทก์ไม่ได้ร้องทุกข์และฟ้องคดีนี้ภายใน 3 เดือนคดีของโจทก์จึงขาดอายุความตาม ป.อ. มาตรา 96”⁸

กรณีผู้เสียหายถึงแก่ความตายก่อนร้องทุกข์ มาตรา 333 วรรคสองบัญญัติว่า “ให้บิดา มารดา คู่สมรสหรือบุตรของผู้เสียหายร้องทุกข์ได้ และให้ถือว่าเป็นผู้เสียหาย” บทบัญญัตินี้ใช้กับกรณีที่ผู้เสียหายตายก่อนได้ร้องทุกข์เท่านั้น

ฐานความผิดตาม พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวกับการหมิ่นประมาทออนไลน์

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ มาตรา 14 วรรคหนึ่ง (1) ยกเว้นการกระทำอันเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทไว้ในตัวบท ส่วนมาตรา 14 วรรคสองซึ่งกระทำต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง และมาตรา 16 ซึ่งเป็นภาพของผู้อื่นที่ถูกตัดต่อหรือดัดแปลง เป็นความผิดอันยอมความได้ ต้องร้องทุกข์ภายในกำหนดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 96

เมื่อการใส่ความเกิดบนสื่อออนไลน์ คำถามที่ตามมาคือพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ใช้กับกรณีนั้นด้วยหรือไม่ และหากใช้ ฐานความผิดนั้นยอมความได้หรือไม่ บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องแยกได้เป็นสามกลุ่ม⁹

มาตรา 14 วรรคหนึ่ง (1): ข้อความยกเว้นกรณีหมิ่นประมาท

มาตรา 14 วรรคหนึ่ง (1) ซึ่งแก้ไขโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ลงโทษการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือน ปลอม หรือเป็นเท็จ “โดยทุจริต หรือโดยหลอกลวง” โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน และปิดท้ายอนุมาตราด้วยถ้อยคำว่า “อันมิใช่การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา” การใส่ความผู้อื่นทางออนไลน์จึงเป็นเรื่องของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 และ 328 มิใช่มาตรา 14 (1) ศาลฎีกาวินิจฉัยประเด็นนี้ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2778/2561¹⁰ ซึ่งวิเคราะห์ไว้ในบทวิเคราะห์ฎีกาที่ 2778/2561 ส่วนภาพรวมของการแยกฐานความผิดทั้งสองกฎหมายอยู่ในบทความหมิ่นประมาทกับ พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ต่างกันอย่างไร

ตัวบทไม่ได้บัญญัติให้ความผิดตามมาตรา 14 วรรคหนึ่งเป็นความผิดอันยอมความได้ กรณีที่เข้าองค์ประกอบของวรรคหนึ่งจึงไม่อยู่ภายใต้กำหนดสามเดือนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 96 ซึ่งใช้เฉพาะความผิดอันยอมความได้

มาตรา 14 วรรคสอง: ข้อมูลเท็จที่กระทำต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาตรา 14 วรรคสอง

“ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 14 วรรคหนึ่ง (1) มิได้กระทำต่อประชาชน แต่เป็นการกระทำต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ผู้กระทำ ผู้เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ดังกล่าวต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้เป็นความผิดอันยอมความได้”

วรรคสองอ้างถึง “การกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง (1)” การกระทำจึงต้องเข้าองค์ประกอบของวรรคหนึ่ง (1) ครบถ้วนก่อน รวมทั้งเจตนาทุจริตหรือหลอกลวง ต่างกันเพียงว่าการกระทำมิได้กระทำต่อประชาชน แต่กระทำต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง กฎหมายจึงลดอัตราโทษและกำหนดให้เป็นความผิดอันยอมความได้ ผู้เสียหายต้องร้องทุกข์ภายในกำหนดสามเดือนตามมาตรา 96

มาตรา 16: ภาพของผู้อื่นที่ถูกสร้าง ตัดต่อ หรือดัดแปลง

มาตรา 16 วรรคหนึ่งลงโทษผู้นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ที่ประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ ซึ่งภาพของผู้อื่นที่เกิดจากการสร้างขึ้น ตัดต่อ เติม หรือดัดแปลงด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอื่นใด โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย อัตราโทษคือจำคุกไม่เกินสามปีและปรับไม่เกินสองแสนบาท วรรคสี่บัญญัติว่า “ความผิดตามวรรคหนึ่งและวรรคสองเป็นความผิดอันยอมความได้” และวรรคห้าให้บิดา มารดา คู่สมรส หรือบุตรร้องทุกข์ได้เมื่อผู้เสียหายตายก่อนร้องทุกข์ ในทำนองเดียวกับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 333 วรรคสอง¹¹

ความผิดหลายฐานในการโพสต์ครั้งเดียว

การโพสต์ครั้งเดียวอาจเป็นความผิดหลายฐานที่มีลักษณะต่างกัน คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4403/2566 เป็นคดีที่ศาลลงโทษทั้งความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 328 และความผิดฐานนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลที่มีลักษณะอันลามกตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ มาตรา 14 (4)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4403/2566 (ส่วนหนึ่งของย่อคำพิพากษา)

“ความผิดทั้ง 2 ฐานดังกล่าว มีองค์ประกอบของความผิดที่แตกต่างกัน สามารถแยกเจตนาของการกระทำความผิดออกจากกันได้อย่างชัดเจน การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดสองกรรมต่างกัน ต้องลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิดตาม ป.อ. มาตรา 91”¹²

ข้อพิจารณาที่ตามมาคือ กำหนดสามเดือนและผลของการยอมความใช้กับฐานความผิดอันยอมความได้เท่านั้น ส่วนฐานที่ยอมความไม่ได้ เช่น มาตรา 14 (4) ดำเนินไปตามหลักของความผิดอาญาแผ่นดินแยกจากกัน

การถอนคำร้องทุกข์ การยอมความ และผลต่อคดี

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 126 ให้ผู้ร้องทุกข์ถอนคำร้องทุกข์เมื่อใดก็ได้ และมาตรา 39 (2) บัญญัติว่าในคดีความผิดต่อส่วนตัว สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับเมื่อได้ถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้อง หรือยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมาย ผลนี้ใช้กับความผิดฐานหมิ่นประมาท แต่ไม่ครอบคลุมความผิดฐานอื่นที่ยอมความไม่ได้

มาตรา 126 วรรคหนึ่งบัญญัติว่า “ผู้ร้องทุกข์จะแก้คำร้องทุกข์ระยะใด หรือจะถอนคำร้องทุกข์เสียเมื่อใดก็ได้” และวรรคสองวางหลักว่าในคดีซึ่งมิใช่ความผิดต่อส่วนตัว การถอนคำร้องทุกข์ไม่ตัดอำนาจพนักงานสอบสวนที่จะสอบสวนหรือพนักงานอัยการที่จะฟ้องคดี¹³ เมื่ออ่านคู่กับมาตรา 39 (2) ผลจึงแยกเป็นสองทาง ในความผิดฐานหมิ่นประมาทซึ่งเป็นความผิดต่อส่วนตัว การถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้อง หรือยอมความโดยถูกต้องตามกฎหมาย ทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับ แต่ในความผิดที่ยอมความไม่ได้ ซึ่งเกิดจากการกระทำเดียวกัน การถอนคำร้องทุกข์ไม่ระงับคดี

ข้อตกลงยอมความในคดีหมิ่นประมาทออนไลน์ควรทำเป็นหนังสือ และระบุให้ชัดถึงการลบหรือแก้ไขข้อความ ช่องทางและระยะเวลาของการขอโทษหากตกลงกันได้ และขอบเขตของข้อตกลงว่าครอบคลุมความรับผิดทางแพ่งด้วยหรือไม่ ความชัดเจนของข้อตกลงช่วยป้องกันข้อพิพาทภายหลังว่าการยอมความครอบคลุมเรื่องใดบ้าง

เปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศ: เจือนไขคำร้องทุกข์และกำหนดเวลา

ประมวลกฎหมายอาญาเยอรมนี กฎหมายเสรีภาพสื่อมวลชนของฝรั่งเศส และประมวลกฎหมายอาญาญี่ปุ่น กำหนดให้การดำเนินคดีหมิ่นประมาทต่อบุคคลธรรมดาต้องอาศัยคำร้องทุกข์ของผู้เสียหาย เช่นเดียวกับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 333 ของไทย แต่กำหนดเวลาและจุดเริ่มต้นต่างกัน ส่วนอังกฤษยกเลิกความผิดอาญานี้แล้ว และใช้คดีแพ่งซึ่งมีอายุความหนึ่งปี

เยอรมนี: กำหนดสามเดือนนับแต่รู้การกระทำและตัวผู้กระทำ

ประมวลกฎหมายอาญาเยอรมนี (Strafgesetzbuch, StGB) กำหนดความผิดฐานใส่ความตามมาตรา 186 (üble Nachrede) และใส่ความโดยรู้ว่าเป็นเท็จตามมาตรา 187 (Verleumdung) มาตรา 194 วรรค 1 บัญญัติว่าความผิดในหมวด Beleidigung ซึ่งรวมสองฐานนี้ “ดำเนินคดีได้เฉพาะเมื่อมีคำร้องขอ” (nur

auf Antrag verfolgt) โดยมีข้อยกเว้นบางกรณีในมาตราเดียวกัน และมาตรา 77b กำหนดให้ยื่นคำร้องขอภายในสามเดือน นับแต่สิ้นวันที่ผู้มีสิทธิรู้ถึงการกระทำและตัวผู้กระทำ¹⁴ โครงสร้างนี้ตรง กับประมวลกฎหมายอาญาไทย มาตรา 96 แทบทุกองค์ประกอบ

ฝรั่งเศส: กำหนดสามเดือนนับจากวันกระทำ

กฎหมายว่าด้วยเสรีภาพสื่อมวลชน ลงวันที่ 29 กรกฎาคม 1881 (Loi du 29 juillet 1881 sur la liberté de la presse) มาตรา 48 อนุมาตรา 6° บัญญัติว่าการหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดา ตามมาตรา 32 จะดำเนินคดีได้เฉพาะเมื่อมีคำร้องทุกข์ของผู้ถูกหมิ่นประมาท เว้นแต่การหมิ่นประมาท ด้วยเหตุแห่งถิ่นกำเนิด ชาติพันธุ์ ชาติ เชื้อชาติ ศาสนา เพศ รสนิยมทางเพศ อัตลักษณ์ทางเพศ หรือความพิการ ซึ่งพนักงานอัยการดำเนินคดีเองได้ตามเงื่อนไขในอนุมาตราเดียวกัน ส่วนมาตรา 65 วรรคหนึ่ง กำหนดอายุความของทั้งคดีอาญาและคดีแพ่งที่เกิดจากความผิดตามกฎหมายนี้ไว้สามเดือน นับแต่วันที่กระทำความผิด หรือวันที่มีการสอบสวนหรือดำเนินคดีครั้งสุดท้าย¹⁵ จุดเริ่มนับจึงผูกกับวันกระทำ มิใช่วันที่ผู้เสียหายรู้

ญี่ปุ่น: กำหนดหกเดือนนับแต่รู้ตัวผู้กระทำ

ประมวลกฎหมายอาญาญี่ปุ่น (刑法) มาตรา 230 วรรคหนึ่งลงโทษผู้ทำให้เสียชื่อเสียงโดยเปิดเผย ข้อเท็จจริงต่อสาธารณะ ไม่ว่าข้อเท็จจริงนั้นจะจริงหรือไม่ และมาตรา 232 วรรคหนึ่งบัญญัติว่าความผิดในหมวดนี้จะฟ้องคดีได้ต่อเมื่อมีคำร้องทุกข์ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาญี่ปุ่น (刑事訴訟法) มาตรา 235 กำหนดว่าคำร้องทุกข์ในความผิดประเภทนี้ต้องทำภายในหกเดือนนับแต่วันที่รู้ตัวผู้กระทำความผิด โดยมีข้อยกเว้นเฉพาะคำร้องทุกข์ของผู้แทนรัฐต่างประเทศและคณะผู้แทนทางการทูต¹⁶

อังกฤษและเวลส์: ไม่มีความผิดอาญารฐานหมิ่นประมาทแล้ว

Coroners and Justice Act 2009 มาตรา 73 ยกเลิกความผิดอาญาตามคอมมอนลอว์ฐาน defamatory libel การหมิ่นประมาทในอังกฤษและเวลส์จึงเป็นเรื่องทางแพ่ง Limitation Act 1980 มาตรา 4A กำหนดอายุความฟ้องคดีหมิ่นประมาทไว้หนึ่งปีนับแต่วันที่มูลคดีเกิด และ Defamation Act 2013 มาตรา 8 วางหลักการเผยแพร่ครั้งเดียว (single publication rule) ให้การเผยแพร่ข้อความเดิมหรือข้อความที่มีสาระเดียวกันซ้ำในภายหลัง นับอายุความจากวันที่เผยแพร่ต่อสาธารณะครั้งแรก¹⁷

ระบบกฎหมาย	ต้องมีคำร้องทุกข์	กำหนดเวลา	จุดเริ่มต้น
ไทย	ต้อง (ป.อ. มาตรา 333)	สามเดือน (ป.อ. มาตรา 96)	วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำ ความผิด
เยอรมนี	ต้อง (StGB มาตรา 194)	สามเดือน (StGB มาตรา 77b)	สิ้นวันที่รู้ถึงการกระทำและตัวผู้กระทำ
ฝรั่งเศส	ต้อง สำหรับบุคคลธรรมดา (Loi 1881 มาตรา 48 อนุมาตรา 6°)	สามเดือน เป็นอายุความของคดี (มาตรา 65)	วันที่กระทำความผิด หรือวันที่มีการสอบสวนหรือดำเนินคดีครั้งสุดท้าย
ญี่ปุ่น	ต้อง (刑法 มาตรา 232)	หกเดือน (刑事訴訟法 มาตรา 235)	วันที่รู้ตัวผู้กระทำความผิด
อังกฤษและเวลส์	ไม่มีความผิดอาญานี้แล้ว (Coroners and Justice Act 2009 มาตรา 73)	คดีแพ่งหนึ่งปี (Limitation Act 1980 มาตรา 4A)	วันที่มูลคดีเกิด การเผยแพร่ซ้ำนับจากการเผยแพร่ครั้งแรก (Defamation Act 2013 มาตรา 8)

ข้อสรุปเชิงเปรียบเทียบคือ กฎหมายไทยใกล้เคียงกฎหมายเยอรมนีมากที่สุด ทั้งสองระบบเริ่มต้นนับกำหนดเวลาเมื่อผู้เสียหายรู้ถึงการกระทำและตัวผู้กระทำ จึงคุ้มครองผู้เสียหายที่ถูกใส่ความจากบัญชีที่ไม่แสดงตัวตน ต่างจากฝรั่งเศสซึ่งนับจากวันกระทำ สำหรับผู้เสียหายในประเทศไทย จุดเริ่มต้นที่ผูกกับความรู้ของผู้เสียหายทำให้วันที่รู้ตัวผู้กระทำกลายเป็นข้อเท็จจริงที่อาจถูกโต้แย้งในคดี การบันทึกวันที่รู้และการร้องทุกข์โดยเร็วจึงเป็นหลักประกันที่แน่นอนกว่าการอาศัยจุดเริ่มต้นที่ยืดหยุ่น

ลำดับการดำเนินการของผู้เสียหาย

ลำดับการดำเนินการที่สอดคล้องกับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 96 และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (7) เริ่มจากการเก็บพยานหลักฐานและบันทึกวันที่รู้เรื่อง ตามด้วยการร้องทุกข์ที่ระบุเจตนาให้ดำเนินคดีภายในสามเดือน หรือการฟ้องคดีต่อศาลเองภายในกำหนดเดียวกัน แล้วจึงพิจารณาข้อตกลงยอมความหากมีการเจรจา

1. เก็บพยานหลักฐานดิจิทัลให้ครบชุด ได้แก่ URL ของโพสต์ ภาพหน้าจอที่เห็นข้อบัญชีและวันเวลา คอมเมนต์ที่เกี่ยวข้อง และรายชื่อบุคคลที่สามที่เห็นข้อความ รายละเอียดอยู่ในบทความการเก็บหลักฐานหมิ่นประมาทออนไลน์ให้มีน้ำหนัก
2. บันทึกวันที่รู้เรื่องความผิดและวันที่รู้ตัวผู้กระทำแยกจากกัน พร้อมหลักฐานของแต่ละวัน เพราะกำหนดสามเดือนเริ่มเมื่อรู้ครบทั้งสองประการ
3. ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน โดยแจ้งให้ชัดว่าประสงค์ให้ดำเนินคดีแก่ผู้กระทำ และตรวจถ้อยคำในบันทึกก่อนลงลายมือชื่อว่าได้บันทึกเป็นเพียงการแจ้งไว้เป็นหลักฐาน หากยังไม่ทราบตัวผู้โพสต์ ก็ร้องทุกข์ได้ตามมาตรา 2 (7)
4. หรือฟ้องคดีต่อศาลเอง ภายในสามเดือนเช่นเดียวกัน เมื่อมีพยานหลักฐานพร้อมและต้องการควบคุมทิศทางของคดีเอง
5. ตรวจสอบความผิดตาม พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ ว่าเข้ามาตรา 14 วรรคสอง หรือมาตรา 16 หรือมีฐานที่ยอมความไม่ได้รวมอยู่ด้วยหรือไม่ เพราะแต่ละฐานมีเงื่อนไขการดำเนินคดีต่างกัน
6. ทำข้อตกลงยอมความเป็นหนังสือ หากมีการเจรจา โดยระบุการลบข้อความ การขอโทษ และขอบเขตของความรับผิดชอบทางแพ่งให้ชัด

เกี่ยวกับผู้วิเคราะห์

เอกสยาม ชัยศรี ที่ปรึกษากฎหมาย บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด ดูแลคดีหมิ่นประมาท หมิ่นประมาทออนไลน์ และคดีตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ทั้งฝ่ายผู้เสียหายและฝ่ายผู้ถูกกล่าวหา ประวัติและการศึกษา

คำถามที่พบบ่อย

คำถามในหัวข้อนี้เกี่ยวกับการแจ้งความในคดีหมิ่นประมาทออนไลน์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 96 และ 333 และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (7) ได้แก่ สิทธิแจ้งความ การนับอายุความสามเดือน การร้องทุกข์เมื่อยังไม่รู้ตัวผู้โพสต์ ผลของการลงบันทึกประจำวัน และผลของการยอมความต่อคดีตาม พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์

ถูกหมิ่นประมาทในเฟซบุ๊ก แจ้งความได้ไหม

ได้ ผู้เสียหายร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนหรือฟ้องคดีต่อศาลเองได้ แต่ต้องทำภายในสามเดือนนับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 96 และการแจ้งความต้องแสดงเจตนาให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (7)

หมิ่นประมาทออนไลน์ อายุความกี่เดือน

สามเดือน นับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิดประกอบกันทั้งสองประการ ไม่ใช่ นับจากวันที่โพสต์ ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1011/2532 เมื่อร้องทุกข์ภายในกำหนดแล้ว การฟ้องคดีในภายหลังอยู่ภายใต้อายุความตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 95

ไม่รู้ว่าใครเป็นเจ้าของบัญชีที่โพสต์ แจ้งความได้ไหม

ได้ นิยามคำร้องทุกข์ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (7) ครอบคลุมการกล่าวหาไม่ว่าจะรู้ตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่ก็ตาม ส่วนกำหนดสามเดือนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 96 เริ่มนับเมื่อผู้เสียหายรู้ตัวผู้กระทำความผิดแล้ว

ลงบันทึกประจำวันไว้เป็นหลักฐาน ถือว่าแจ้งความดำเนินคดีแล้วหรือไม่

ไม่ถือเป็นคำร้องทุกข์ หากขณะแจ้งยังไม่เจตนาให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6644/2549 วินิจฉัยว่าการแจ้งความไว้เป็นหลักฐานเพื่อเสนอผู้บังคับบัญชาพิจารณาไม่เป็นคำร้องทุกข์ตามมาตรา 2 (7) การสอบสวนต่อมาจึงไม่ชอบ และกำหนดสามเดือนยังคงเดินต่อไป

ยอมความคดีหมิ่นประมาทแล้ว คดีตาม พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์จะจับด้วยหรือไม่

ระเบียบเฉพาะฐานที่เป็นความผิดอันยอมความได้ ได้แก่ ความผิดในหมวดหมิ่นประมาท
ของประมวลกฎหมายอาญา และความผิดตาม พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ มาตรา 14 วรรคสองและมาตรา 16
ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (2) ส่วนฐานที่ยอมความไม่ได้ เช่น
มาตรา 14 (4) ไม่ระงับ ศาลฎีกาในคำพิพากษาที่ 4403/2566 ถือว่าเป็นความผิดต่างกรรมกับมาตรา 328

เชิงอรรถ ตัวบทกฎหมายและคำพิพากษาที่อ้างอิง

1. ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 “ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”
มาตรา 328 “ถ้าความผิดฐานหมิ่นประมาทได้กระทำโดยการโฆษณาด้วยเอกสาร ภาพวาด ภาพระบายสี ภาพยนตร์ ภาพหรือตัวอักษรที่ทำให้ปรากฏไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ แผ่นเสียง หรือสิ่งบันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือบันทึกอักษร กระทำโดยการกระจายเสียง หรือการกระจายภาพ หรือโดยกระทำการป่าวประกาศด้วยวิธีอื่น ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท” (มาตรา 326 และ 328 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2535)
มาตรา 333 วรรคหนึ่ง “ความผิดในหมวดนี้เป็นความผิดอันยอมความได้” วรรคสอง “ถ้าผู้เสียหายในความผิดฐานหมิ่นประมาท ตายเสียก่อนร้องทุกข์ ให้บิดา มารดา คู่สมรสหรือบุตรของผู้เสียหายร้องทุกข์ได้ และให้ถือว่าเป็นผู้เสียหาย”
2. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 121 วรรคหนึ่ง “พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนคดีอาญาทั้งปวง” วรรคสอง “แต่ถ้าเป็นคดีความผิดต่อส่วนตัว ห้ามมิให้ทำการสอบสวน เว้นแต่จะมีคำร้องทุกข์ตามระเบียบ”
3. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (7) “คำร้องทุกข์” หมายความว่า การที่ผู้เสียหายได้กล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่ามีผู้กระทำความผิดขึ้น จะรู้ตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่ก็ตาม ซึ่งกระทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหาย และการกล่าวหาเช่นนั้นได้กล่าวโดยมีเจตนาจะให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษ
4. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6644/2549 (ป.วิ.อ. มาตรา 2 (7), 120, 121 วรรคสอง) ย่อคำพิพากษา: “ความผิดฐานหมิ่นประมาทตาม ป.อ. มาตรา 326 และ 328 เป็นความผิดอันยอมความได้ตาม ป.อ. มาตรา 333 พนักงานสอบสวนจะทำการสอบสวนได้ต่อเมื่อมีคำร้องทุกข์ตามระเบียบตาม ป.วิ.อ. มาตรา 121 วรรคสอง แต่ข้อความในรายงานประจำวันรับแจ้งเป็นหลักฐาน ระบุแต่เพียงว่า ผู้เสียหายทั้งสามมาแจ้งความไว้เป็นหลักฐานเพื่อจะได้นำเสนอผู้บังคับบัญชาระดับสูงเพื่อพิจารณาต่อไป จึงมิใช่เป็นการมอบคดีให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามกฎหมาย ไม่เป็นคำร้องทุกข์ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 2 (7) เพราะขณะแจ้งยังมีเจตนาจะให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษ” ... “การสอบสวนความผิดฐานนี้ต่อมาภายหลังจึงเป็นการไม่ชอบ พนักงานอัยการไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยในฐานะความผิดดังกล่าวตาม ป.วิ.อ. มาตรา 120”
5. ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 96 “ภายใต้บังคับมาตรา 95 ในกรณีความผิดอันยอมความได้ ถ้าผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ภายในสามเดือนนับแต่วันที่อยู่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ”
6. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1011/2532 (ป.อ. มาตรา 95, 96, 326) ย่อคำพิพากษา: “อายุความในการร้องทุกข์สำหรับความผิดอันยอมความได้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 96 มีกำหนดเวลาสามเดือนนับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิดประกอบกันทั้งสองประการ กฎหมายหาได้บัญญัติให้นับอายุความร้องทุกข์ตั้งแต่วันที่จำเลยกระทำความผิดไม่ ... เมื่อโจทก์ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนในวันที่ 13 เมษายน 2528ซึ่งอยู่ภายในกำหนดเวลาสามเดือนนับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด แม้โจทก์นำคดีมาฟ้องหลังจากวันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิดเกินสามเดือนแต่ยังอยู่ภายในกำหนดอายุความตามมาตรา 95 คดีของโจทก์ก็ไม่ขาดอายุความ”

7. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (4) “ผู้เสียหาย” หมายความว่าบุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนได้ ดังบัญญัติไว้ในมาตรา 4, 5 และ 6
มาตรา 28 “บุคคลเหล่านี้มีอำนาจฟ้องคดีอาญาต่อศาล (1) พนักงานอัยการ (2) ผู้เสียหาย”
มาตรา 123 วรรคหนึ่ง “ผู้เสียหายอาจร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนได้”
8. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1086/2552 (ป.อ. มาตรา 96) ย่อคำพิพากษา: “ถือได้ว่าโจทก์รับหนังสือดังกล่าวในวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2542 และโจทก์รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิดในวันเดียวกัน คดีนี้เป็นความผิดอันยอมความได้ เมื่อโจทก์ไม่ได้ร้องทุกข์และฟ้องคดีนี้ภายใน 3 เดือน คดีของโจทก์จึงขาดอายุความตาม ป.อ. มาตรา 96”
9. พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาตรา 14 (แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 มาตรา 8) วรรคหนึ่ง “ผู้ใดกระทำความผิดที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (1) โดยทุจริต หรือโดยหลอกลวง นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือนหรือปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน อันมิใช่การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา (2) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะของประเทศ หรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน (3) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา (4) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ ที่มีลักษณะอันลามกและข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ (5) เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ตาม (1) (2) (3) หรือ (4)” วรรคสอง “ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง (1) มิได้กระทำต่อประชาชน แต่เป็นการกระทำต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ผู้กระทำ ผู้เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ดังกล่าวต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้เป็นความผิดอันยอมความได้”
10. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2778/2561 ย่อคำพิพากษาเริ่มว่า “พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560 มีผลใช้บังคับนับแต่วันที่ 24 พฤษภาคม 2560 อันเป็นเวลาระหว่างพิจารณาของศาลฎีกา โดยความในมาตรา 8 ให้ยกเลิกความในมาตรา 14 แห่ง พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 และ ...” บทวิเคราะห์ฉบับเต็มอยู่ในบทความ ฎีกา 2778/2561
11. พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาตรา 16 (แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 มาตรา 10) วรรคหนึ่ง “ผู้ใดนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ที่ประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ปรากฏเป็นภาพของผู้อื่น และภาพนั้นเป็นภาพที่เกิดจากการสร้างขึ้น ตัดต่อ เติม หรือดัดแปลงด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอื่นใด โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท” วรรคสอง “ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำต่อภาพของผู้ตาย และการกระทำนั้นน่าจะทำให้บิดา มารดา คู่สมรส หรือบุตรของผู้ตายเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอายผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง” วรรคสาม “ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง เป็นการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์โดยสุจริตอันเป็นการติชมด้วยความเป็นธรรม ซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ ผู้กระทำไม่มีความผิด” วรรคสี่ “ความผิดตามวรรคหนึ่งและวรรคสองเป็นความผิดอันยอมความได้” วรรคห้า “ถ้าผู้เสียหายในความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองตายเสียก่อนร้องทุกข์ ให้บิดา มารดา คู่สมรส หรือบุตรของผู้เสียหายร้องทุกข์ได้ และให้ถือว่าเป็นผู้เสียหาย”
12. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4403/2566 (ป.อ. มาตรา 91, 328; พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 มาตรา 14 (4)) ย่อคำพิพากษา: “...ความผิดทั้ง 2 ฐานดังกล่าว มีองค์ประกอบของความผิดที่แตกต่างกัน สามารถแยกเจตนาของการกระทำความผิดออกจากกันได้อย่างชัดเจน การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดสองกรรมต่างกัน ต้องลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิดตาม ป.อ. มาตรา 91”

13. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 126 วรรคหนึ่ง “ผู้ร้องทุกข์จะแก้คำร้องทุกข์ระยะใด หรือจะถอนคำร้องทุกข์เสียเมื่อใดก็ได้” วรรคสอง “ในคดีซึ่งมิใช่ความผิดต่อส่วนตัว การถอนคำร้องทุกข์เช่นนั้นย่อมไม่ตัดอำนาจพนักงานสอบสวนที่จะสอบสวนหรือพนักงานอัยการที่จะฟ้องคดีนั้น”
มาตรา 39 “สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปดังต่อไปนี้ ... (2) ในคดีความผิดต่อส่วนตัว เมื่อได้ถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้องหรือยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมาย”
14. Strafgesetzbuch (StGB) § 186: „Wer in Beziehung auf einen anderen eine Tatsache behauptet oder verbreitet, welche denselben verächtlich zu machen oder in der öffentlichen Meinung herabzuwürdigen geeignet ist, wird, wenn nicht diese Tatsache erweislich wahr ist, mit Freiheitsstrafe bis zu einem Jahr oder mit Geldstrafe und, wenn die Tat öffentlich, in einer Versammlung oder durch Verbreiten eines Inhalts (§ 11 Absatz 3) begangen ist, mit Freiheitsstrafe bis zu zwei Jahren oder mit Geldstrafe bestraft.“
§ 187: „Wer wider besseres Wissen in Beziehung auf einen anderen eine unwahre Tatsache behauptet oder verbreitet, welche denselben verächtlich zu machen oder in der öffentlichen Meinung herabzuwürdigen oder dessen Kredit zu gefährden geeignet ist, wird mit Freiheitsstrafe bis zu zwei Jahren oder mit Geldstrafe und, wenn die Tat öffentlich, in einer Versammlung oder durch Verbreiten eines Inhalts (§ 11 Absatz 3) begangen ist, mit Freiheitsstrafe bis zu fünf Jahren oder mit Geldstrafe bestraft.“
§ 194 Abs. 1 Satz 1: „Die Beleidigung wird nur auf Antrag verfolgt.“
§ 77b Abs. 1 Satz 1: „Eine Tat, die nur auf Antrag verfolgbar ist, wird nicht verfolgt, wenn der Antragsberechtigte es unterläßt, den Antrag bis zum Ablauf einer Frist von drei Monaten zu stellen.“ Abs. 2 Satz 1: „Die Frist beginnt mit Ablauf des Tages, an dem der Berechtigte von der Tat und der Person des Täters Kenntnis erlangt.“ (gesetz-im-internet.de ฉบับแก้ไขล่าสุดโดย Art. 1 G v. 20.3.2026) คำแปลภาษาอังกฤษของกระทรวงยุติธรรมเยอรมนี (ฉบับแปลรวมการแก้ไขถึง 7 พฤศจิกายน 2024): Section 194(1) “An insult is prosecuted only upon request.”
Section 77b(1) “An offence which may be prosecuted only upon request is not prosecuted if the person entitled to file the request to prosecute fails to do so before the expiry of a three-month period.” (2) “The period commences upon the expiry of the day on which the entitled person gains knowledge of the offence and of the identity of the offender.”
15. Loi du 29 juillet 1881 sur la liberté de la presse, article 48, 6° (version en vigueur depuis le 24 décembre 2021): « Dans le cas de diffamation envers les particuliers prévu par l'article 32 et dans le cas d'injure prévu par l'article 33, paragraphe 2, la poursuite n'aura lieu que sur la plainte de la personne diffamée ou injuriée. Toutefois, la poursuite, pourra être exercée d'office par le ministère public lorsque la diffamation ou l'injure aura été commise envers une personne ou un groupe de personnes à raison de leur origine ou de leur appartenance ou de leur non-appartenance à une ethnie, une nation, une race ou une religion déterminée. La poursuite pourra également être exercée d'office par le ministère public lorsque la diffamation ou l'injure aura été commise envers un groupe de personnes à raison de leur sexe, de leur orientation sexuelle, de leur identité de genre ou de leur handicap ; il en sera de même lorsque ces diffamations ou injures auront été commises envers des personnes considérées individuellement, à la condition que celles-ci aient donné leur accord ; »
article 65, alinéa 1 (version en vigueur du 5 janvier 1993 au 1er janvier 2029): « L'action publique et l'action civile résultant des crimes, délits et contraventions prévus par la présente loi se prescriront après trois mois révolus, à compter du jour où ils auront été commis ou du jour du dernier acte d'instruction ou de poursuite s'il en a été fait. » (Légifrance ข้อมูล ณ 24 กันยายน 2026
ฉบับที่จะใช้บังคับตั้งแต่ 1 มกราคม 2029 ตาม Ordonnance n°2025-1091 เปลี่ยนคำว่า « L'action publique » เป็น « L'action pénale » สาระของกำหนดสามเดือนคงเดิม)

16. 刑法 第二百三十条第一項「公然と事実を摘示し、人の名誉を毀損した者は、その事実の有無にかかわらず、三年以下の拘禁刑又は五十万円以下の罰金に処する。」第二百三十二条第一項「この章の罪は、告訴がなければ公訴を提起することができない。」

刑事訴訟法 第二百三十五条「親告罪の告訴は、犯人を知った日から六箇月を経過したときは、これをするることができない。ただし、刑法第二百三十二条第二項の規定により外国の代表者が行う告訴及び日本国に派遣された外国の使節に対する同法第二百三十条又は第二百三十一条の罪につきその使節が行う告訴については、この限りでない。」 (laws.e-gov.go.jp ฉบับที่ใช้บังคับปัจจุบัน)

คำแปลภาษาอังกฤษในฐานข้อมูล Japanese Law Translation ไม่ใช่ตัวบททางการ)

17. Coroners and Justice Act 2009, s.73: “The following offences under the common law of England and Wales and the common law of Northern Ireland are abolished: (a) the offences of sedition and seditious libel; (b) the offence of defamatory libel; (c) the offence of obscene libel.”

Limitation Act 1980, s.4A: “The time limit under section 2 of this Act shall not apply to an action for: (a) libel or slander, or (b) slander of title, slander of goods or other malicious falsehood, but no such action shall be brought after the expiration of one year from the date on which the cause of action accrued.”

Defamation Act 2013, s.8(1): “This section applies if a person: (a) publishes a statement to the public (“the first publication”), and (b) subsequently publishes (whether or not to the public) that statement or a statement which is substantially the same.” s.8(3): “For the purposes of section 4A of the Limitation Act 1980 (time limit for actions for defamation etc) any cause of action against the person for defamation in respect of the subsequent publication is to be treated as having accrued on the date of the first publication.” (legislation.gov.uk ข้อมูลเป็นปัจจุบัน ณ 24 กันยายน 2026)

ตัวบทกฎหมายไทยตรงกับฐานข้อมูลกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (searchlaw.ocs.go.th) ฉบับปรับปรุงล่าสุด คำพิพากษาศาลฎีกาตรงกับฐานข้อมูลคำพิพากษาศาลฎีกา (deka.supremecourt.or.th) ตัวบทต่างประเทศตรงกับ gesetzze-im-internet.de, legifrance.gouv.fr, laws.e-gov.go.jp และ legislation.gov.uk ตรวจสอบทั้งหมดเมื่อ 24 กันยายน 2569

